

Thessaloniki
biennále: 5
of Contemporary Art
ΜΠΙΕΝΑΛΕ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Θεσσαλονίκη, 27 Φεβρουαρίου 2015

Δελτίο Τύπου

5η ΜΠΙΕΝΑΛΕ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΝΕΕΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ: 23 Ιουνίου – 30 Σεπτεμβρίου 2015

Γενικός τίτλος: «Παλιές Διασταυρώσεις-Make it New III»
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Τίτλος: "Between the Pessimism of the Intellect and the Optimism of the Will / Από την απαισιοδοξία της νόησης στην αισιοδοξία της πράξης"

Εκθέσεις, δράσεις, φεστιβάλ περφόρμανς, εργαστήρια, συμπόσια, συναντήσεις, ξεναγήσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα, όλα αυτά συνθέτουν το πρόγραμμα της φετινής, 5^{ης} Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης, η οποία πρόκειται να πραγματοποιηθεί από τις **23 Ιουνίου έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2015** στην πόλη.

Κάτω από τον γενικό τίτλο «Παλιές Διασταυρώσεις-Make it New III», η τελευταία διοργάνωση του τριμερούς σπονδυλωτού προγράμματος που ξεκίνησε το 2011 με βασικό άξονα τη Μεσόγειο, θα αποτελέσει το εικαστικό γεγονός για τη συγκεκριμένη περίοδο.

Το έργο είναι εντεταγμένο στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Μακεδονίας-Θράκης 2007-2013 του ΕΣΠΑ που συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης) και την Ελλάδα, και φορέας υλοποίησης και διοργανωτής του είναι το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης.

Τη Γενική Διεύθυνση της 5^{ης} Μπιενάλε έχει η Κατερίνα Κοσκινά, πρώην πρόεδρος του ΚΜΣΤ, ιστορικός τέχνης-επιμελήτρια εκθέσεων
Επιμελήτρια της Κεντρικής Έκθεσης είναι η Κατερίνα Γρέγου, ιστορικός τέχνης, ανεξάρτητη επιμελήτρια και συγγραφέας.

Αναλυτικά ολόκληρο το πρόγραμμα, Κεντρικό και Παράλληλο, της 5^{ης} Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης, οι συνεργαζόμενοι φορείς και οι εκθεσιακοί χώροι θα ανακοινωθούν σε επόμενο δελτίο Τύπου.

Κεντρική Έκθεση

Η κεντρική έκθεση "**Between the Pessimism of the Intellect and the Optimism of the Will / Από την απαισιοδοξία της νόησης στην αισιοδοξία της πράξης**", τίτλος που ανήκει στην επιμελήτρια Κατερίνα Γρέγου, εμπνευσμένος από έναν αφορισμό του Antonio Gramsci, θα φιλοξενηθεί και φέτος στον ιδιαίτερο χώρο του Περιπτέρου 6, εντός ΔΕΘ. 43 καλλιτέχνες και μία καλλιτεχνική κολεκτίβα από 25 χώρες, με ήδη υπάρχοντα έργα αλλά και εξολοκλήρου νέες παραγωγές, θα προσεγγίσουν το θέμα της έκθεσης, κάνοντάς το πιο επίκαιρο από ποτέ.

Συμμετέχοντες καλλιτέχνες

Carlos Aires (ES), Can Altay & Jeremiah Day (TR/US), Ivan Argote (CO), Marwa Arsanios (US), Bertille Bak (FR), Taysir Batniji (PS), James Beckett (ZA/NL), Adelita Husni Bey (IT), David Brognon & Stéphanie Rollin (BE/LU), Μαρίνα Γιώτη (GR), Depression Era (GR), Ninar Esber (LB), Mounir Fatmi (MA), Peter Friedl (AT), Mekhitar Garabedian (SY/BE), Ganzeer (EG), Piero Gilardi (IT), Hamza Halloubi (MA), Nick Hannes (BE), Sven Johne (DE), Annika Kahrs (DE), Ελένη Καμμά (GR), Hayn Kahraman (IQ), Μιχαήλ Καρίκης (GR), Χρυσάνθη Κουμινάκη (GR), Erik Van Lieshout (NL), Thomas Locher (DE), Angela Melitopoulos & Angela Anderson (DE / US), Tom Molloy (IE), Νίκος Ναυρίδης (GR), Qiu Zhijie (CN), Pavel Pepperstein (RU), Αντώνης Πίπτας (GR), Θοδωρής Προδρομίδης (GR), Meriç Algün Ringborg (TR), Anila Rubiku (AL), Marinella Senatore (IT), Nedko Solakov (BG), Νίκος Τρανός (GR), Thomas Weinberger (DE), Olav Westphalen (DE)

Λίστα χωρών

Αίγυπτος, Αλβανία, Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, ΗΠΑ, Ιράκ, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κίνα, Κολομβία, Λίβανος, Λουξεμβούργο, Μαρόκο, Νότια Αφρική, Ολλανδία, Παλαιστίνη, Ρωσία, Συρία, Τουρκία

Απόσπασμα από το σημείωμα της Επιμελήτριας.

«Πηγή έμπνευσης για τον τίτλο της Κεντρικής Έκθεσης αποτέλεσε ένας αφορισμός που επαναλαμβάνεται στα *Τετράδια της Φυλακής (Quaderni del carcere)* του Antonio Gramsci, που γράφτηκαν μεταξύ του 1929 και 1935, ενώ ο Gramsci ήταν φυλακισμένος από το φασιστικό καθεστώς της Ιταλίας. Στο ογκώδες αυτό έργο, το γραμμένο κατά τη διάρκεια του εντεκαετούς εγκλεισμού του ο Gramsci επανέρχεται συχνά σε μια συγκεκριμένη φράση: "Η πρόκληση της νεωτερικότητας είναι να ζεις δίχως ψευδαισθήσεις μα και δίχως απογοήτευση (...) *Είμαι απαισιόδοξος λόγω νόησης και αισιόδοξος λόγω θέλησης.*" Ο δυισμός που η φράση αυτή επικαλείται στο καταληκτικό κομμάτι της αποτελεί αφετηρία για μια διερεύνηση της κρίσης που πλήττει την περιοχή της Μεσογείου – καθώς και τρόπων εξόδου από αυτήν–, ζήτημα που θα βρεθεί στο επίκεντρο του προβληματισμού της επόμενης Μπιενάλε.

Παρότι είναι αδύνατον να προσεγγίσει κανείς τις χώρες της 'Mare Nostrum' ως μία ομοιογενή κατηγορία ή να καταλήξει σε έναν και μοναδικό ορισμό της "Μεσογείου", οι περισσότερες από τις 26 χώρες που εκτείνονται περιμετρικά της λεκάνης της βρίσκονται σήμερα αντιμέτωπες με μια σειρά από σοβαρές κρίσεις (κοινωνικές, οικονομικές ή πολιτικές), ενώ στην περιοχή εντοπίζονται πολλές εμπόλεμες ή εύφλεκτες ζώνες. Για την ακρίβεια, δεν θα ήταν υπερβολή να περιγράψει κανείς τη σημερινή Μεσόγειο ως μια ζώνη κρίσης. Η Ελλάδα, η Ισπανία και η Ιταλία παλεύουν με την οικονομική κατάρρευση, η Τουρκία βρίσκεται εν μέσω πολιτικής κρίσης, μεγάλο μέρος των νότιων και ανατολικών ακτών της Μεσογείου παραδίνεται στον πολιτικό και κοινωνικό αναβρασμό καθώς οι δημοκρατικές διαδικασίες τίθενται υπό απειλή ή ακόμη και ακύρωση, ενώ οι ανατολικές ακτές της παραμένουν βυθισμένες σε αδιέξοδες συγκρούσεις και πολέμους και επί μακρόν ανεπίλυτες πολιτικές, θρησκευτικές και εδαφικές διαμάχες. (...)

Έτσι, ενώ η Μεσόγειος δεν μπορεί να οριστεί στη βάση μιας κοινής ταυτότητας, δείχνει εντούτοις να αποτελεί σήμερα εστία μερικών από τα σοβαρότερα προβλήματα της εποχής μας, όπως αυτά της κοινωνικής και οικονομικής (αν-)ισότητας, της δημοκρατίας, των πολιτικών δικαιωμάτων, της μετανάστευσης και κίνησης των πολιτών, της προσωπική αυτονομίας. Ο ίδιος ο Gramsci όρισε την κρίση ως εκείνη τη συγκυρία κατά την οποία “το παλιό πεθαίνει και το καινούργιο αδυνατεί να γεννηθεί” και πρόσθεσε ότι “στο μεσοδιάστημα αυτό κάνει την εμφάνισή της μια μεγάλη ποικιλία από νοσηρά συμπτώματα”.(....) Επαφίεται στους καλλιτέχνες, στους ανθρώπους του πολιτισμού και στους ακτιβιστές των κινημάτων βάσης να κάνουν πράξη τη δημιουργική και ριζοσπαστική φαντασία, ούτως ώστε να αναλύσουν κριτικά την παρούσα συγκυρία (εξασκώντας έτσι την απαισιοδοξία της νόησης) αλλά και να οραματιστούν ή να δείξουν τον δρόμο προς έναν άλλο τρόπο ύπαρξης (ενεργοποιώντας την αισιοδοξία της θέλησης).

Υπό το φως της διάχυτης μοιρολατρίας και του κυνισμού που χαρακτηρίζει πολλές όψεις του σύγχρονου πολιτικού, οικονομικού και δημόσιου βίου, καθώς και της δεσπόζουσας άποψης που θέλει την επικράτηση του καπιταλισμού “αναπόφευκτη”, η φράση του Gramsci είναι τόσο επίκαιρη όσο και όταν πρωτογράφηκε.

Πραγματωμένη, η αισιοδοξία της θέλησης θέτει τα θεμέλια ενός καλύτερου μέλλοντος, γεννά τη σπίθα της αλλαγής.

Η 5^η Μπιενάλε της Θεσσαλονίκης θα αναδιφήσει τα πολλαπλά νοήματα αυτής της φράσης και θα εξερευνήσει την γκρίζα ζώνη που ανοίγεται μεταξύ των δύο πόλων της.

Ο αφορισμός του Gramsci γίνεται έναυσμα και αφετηρία για μια αναζήτηση διεξόδων από την κρίση, σε μια εποχή που δείχνει να αφήνεται ολοένα και περισσότερο στην απάθεια, σε ένα γενικευμένο αίσθημα ήττας ενώπιον του εντατικοποιημένου καπιταλισμού, των χασμάτων της κοινωνικής και οικονομικής ανισότητας που διευρύνονται αλματωδώς, του επαπειλούμενου αφανισμού των κοινωνικών προγραμμάτων και του κράτους πρόνοιας, όχι μονάχα στην περιοχή της Μεσογείου, αλλά και σε ολόκληρη την Ευρώπη. Η Μπιενάλε θα επιχειρήσει έτσι να επισημάνει μερικά από τα κρίσιμα ζητήματα που συνθέτουν και επηρεάζουν την πραγματικότητα της Μεσογείου μέχρι στιγμής, αφήνοντας επίσης το απαραίτητο περιθώριο σε αυτό που ο Ernst Bloch ονόμασε “προοδευτική ονειροπόληση”, απαραίτητη συνθήκη για την υπέρβαση των αδιεξόδων που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα σήμερα. Ως προς αυτό είναι καθοριστικός ο ρόλος που καλείται να διαδραματίσει η τέχνη, υπό τη μορφή μιας κριτικής, απελευθερωτικής και ιδεαλιστικής πράξης.

Η 5^η Μπιενάλε θα παρουσιάσει το έργο καλλιτεχνών που καταπιάνονται ενεργά με αυτές τις πρακτικές, “συνομιλώντας” ως εκ τούτου συμβολικά με τον αφορισμό του Gramsci.

Κατερίνα Κοσκινά / Βιογραφικό Σημείωμα

Η Κατερίνα Κοσκινά είναι Ιστορικός Τέχνης-Μουσειολόγος και επιμελήτρια εκθέσεων. Είναι Διευθύντρια του Εθνικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης.

Γεννήθηκε στην Κέρκυρα, σπούδασε Ιστορία και Φιλοσοφία της Τέχνης στη Σορβόνη, στο Παρίσι. Σπούδασε επίσης Μουσειολογία στη Σχολή του Λούβρου. Είναι Διδάκτωρ της Ιστορίας της Τέχνης.

Εργάστηκε έως το 1992 ως Ειδικός Σύμβουλος στο Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών. Διετέλεσε Εθνική Επίτροπος της 23^{ης} Μπιενάλε του Σάο Πάολο το 1996, και της 51^{ης} Μπιενάλε της Βενετίας το 2005, καθώς και Διευθύντρια της 3^{ης}, της 4^{ης} και της 5^{ης} Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης (2011 -2015).

Από το 1992 έως τον Οκτώβριο του 2014 εργαζόταν στην Alpha Bank ως Επιμελητής της Συλλογής Έργων Τέχνης και καλλιτεχνικός σύμβουλος της Διοίκησης. Ήταν

Καλλιτεχνικός Διευθυντής του Ιδρύματος Ιωάννου Φ. Κωστοπούλου, στο οποίο εργαζόταν από το 1992 έως και το 2014. Διετέλεσε Πρόεδρος Δ.Σ. του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης από τον Δεκέμβριο του 2008 έως τον Ιανουάριο του 2015, μέλος της Επιτροπής Αισθητικής Πλαισίωσης της ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε. από το 1998 έως το 2011, Καλλιτεχνικός Σύμβουλος της Οργανωτικής Επιτροπής των Ολυμπιακών Αγώνων / Αθήνα 2004 Α.Ε. από το 2000 έως το 2004. Είναι μέλος του ICOM και της AICA Hellas.

Η Κατερίνα Κοσκινά έχει επιμεληθεί πολλές ατομικές και ομαδικές εκθέσεις τέχνης και έχει συγγράψει κείμενα σε βιβλία και καταλόγους εκθέσεων, καθώς και άρθρα σε εφημερίδες και περιοδικά τέχνης. Για το έργο της τής έχει απονεμηθεί το παράσημο του Cavaliere dell'Ordine della Stella d'Italia και του Chevalier dans l' Ordre national de la Legion d'Honneur.

Κατερίνα Γρέγου / Βιογραφικό Σημείωμα

Η Κατερίνα Γρέγου είναι ιστορικός τέχνης, ανεξάρτητη επιμελήτρια και συγγραφέας με έδρα τις Βρυξέλλες, όπου ζει από το 2006. Είναι η επιμελήτρια του βελγικού περιπτέρου στην Μπιενάλε της Βενετίας του 2015, όπου θα παρουσιαστεί η διεθνής ομαδική έκθεση *Personne et les Autres*, με κεντρικό άξονα τη δουλειά του Βέλγου καλλιτέχνη Vincent Meessen και άλλων φιλοξενούμενων καλλιτεχνών. Η Κατερίνα Γρέγου υπήρξε ιδρυτική διευθύντρια και επιμελήτρια του Κέντρου Σύγχρονης Τέχνης του Ιδρύματος ΔΕΣΤΕ (1997-2002) και Καλλιτεχνική Διευθύντρια του Argos – Centre for Art and Media στις Βρυξέλλες (2006-2008). Είναι επίσης καλλιτεχνική διευθύντρια της διεθνούς φουάρ Art Brussels. Είναι επισκέπτρια λέκτορας στο HISK – The Higher Institute of Arts της Γάνδης, ενώ έχει συμμετάσχει σε πολυάριθμα διεθνή συνέδρια και συμπόσια σε χώρους όπως η πινακοθήκη Tate Modern του Λονδίνου, το Palais de Beaux Arts στις Βρυξέλλες, το Μουσείο Ludwig της Κολωνίας, οι διεθνείς Μπιενάλε της Βενετίας, της Κωνσταντινούπολης, του Κιέβου και του Βερολίνου, οι Ακαδημίες Καλών Τεχνών του Όσλο και της Κοπεγχάγης και η Σχολή Καλών Τεχνών της Ζυρίχης μεταξύ άλλων. Δοκίμιά της με θέμα τη σύγχρονη τέχνη και τους σύγχρονους καλλιτέχνες δημοσιεύονται τακτικά σε καταλόγους εκθέσεων, επιθεωρήσεις τέχνης και περιοδικά. Κατά τη διάρκεια της τρέχουσας χρονιάς, η Κατερίνα Γρέγου βρίσκεται επίσης μεταξύ των προσκεκλημένων ομιλητών της πλατφόρμας TEDx (Ghent). Το 2014 επιμελήθηκε την έκθεση σύγχρονης Ελληνικής τέχνης “No Country for Young Men: Contemporary Art from Greece in Times of Crisis” στο BOZAR (Palais de Beaux Arts, Βρυξέλλες). Η έκθεση συμπεριλήφθηκε στις πιο σημαντικές, παγκοσμίως, εκθέσεις του 2014 στο Γερμανικό περιοδικό τέχνης MONOPOL.

Η Κατερίνα Γρέγου έχει επιμεληθεί πολλές σημαντικές διεθνείς ομαδικές εκθέσεις με πιο πρόσφατες τις:

- **The Politics of Play**, 7η Μπιενάλε του Γκέτεμποργκ, Σουηδία, 2013.
- **Liquid Assets: In the Aftermath of the Transformation of Capital**, Steirischer Herbst, Γκρατς, Αυστρία, 2013 (συνεπιμέλεια με τον Luigi Fassi).
- **Newtopia: The State of Human Rights**, Cultuurcentrum, Ζυθοποιείο LAMOT, Μουσείο Hof Van Busleyden, Ακαδημία Καλών Τεχνών, De Oude Vleeshal, Μέχελεν, Βέλγιο, 2012.
- **Manifesta 9**, Ευρωπαϊκή Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης, Γκενκ, Βέλγιο, 2012. Συνεπιμέλεια με τους Cuauhtemoc Medina και Dawn Ades.
- **4. Fotofestival Mannheim Ludwigshafen Heidelberg: The Eye is a Lonely Hunter** (Kunsthalle Mannheim, Zephyr Raum für Fotografie, Mannheim; Wilhelm Hack Museum & Kunsthalle Ludwigshafen, Ludwigshafen; Kunstverein Heidelberg & Kunsthalle Heidelberg, Γερμανία), 2012 (συνεπιμέλεια με την Solvej Ovesen).
- **Speech Matters, Δανέζικο περίπτερο**, 54^η Μπιενάλε Βενετίας 2011.

Διεθνής Συμβουλευτική Επιτροπή:

Marieke Van Hal, Διευθύντρια, Biennial Foundation

Jan-Erik Lundström, Ιστορικός τέχνης, συνεπιμελητής της 1^{ης} Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης

Beral Madra, Ιστορικός τέχνης, επιμελήτρια εκθέσεων, διευθύντρια Μπιενάλε

Thierry Raspail, Καλλιτεχνικός διευθυντής του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης της Λυών & Διευθυντής της Μπιενάλε της Λυών

Gabriela Salgado, Ιστορικός τέχνης, συνεπιμελήτρια της 2^{ης} Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης

Οργανωτική Επιτροπή

Ηρακλής Παπαϊωάννου, Ιστορικός τέχνης, επιμελητής Μουσείου Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης

Ξενής Σαχίνης, Κοσμήτορας της Σχολής Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ.

Μαρία Τσαντσάνογλου, Διευθύντρια του ΚΜΣΤ

Συραγώ Τσιάρα, Διευθύντρια του Κέντρου Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης του ΚΜΣΤ

Έλλη Χρυσίδου, Αντιδήμαρχος Πολιτισμού, Δήμος Θεσσαλονίκης

Η 5η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης είναι η τελευταία διοργάνωση του τριμερούς σπονδυλωτού προγράμματος που ξεκίνησε το 2011 και υλοποιείται μέσω του **Επιχειρησιακού Προγράμματος Μακεδονία-Θράκη 2007-2013 του ΕΣΠΑ** που συγχρηματοδοτείται από την **Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης) και την Ελλάδα**. Η οργάνωση είναι του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης και πραγματοποιείται με τη συμμετοχή και συνεργασία της «**Κίνησης των 5 Μουσείων Θεσσαλονίκης**» (Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών του ΑΠΘ) και άλλων πολιτιστικών και εκπαιδευτικών φορέων, ινστιτούτων και ιδρυμάτων της πόλης και τη στήριξη του **Δήμου Θεσσαλονίκης**.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΡΑΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ**

Κολοκοτρώνη 21, Σταυρούπολη, 56430 Θεσσαλονίκη

T: 2310 589141 & 3, F: 2310 600123

www.greekstatemuseum.com, info@greekstatemuseum.com

Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων & Επικοινωνίας ΚΜΣΤ

T: 2310 589152

press@greekstatemuseum.com, pr@greekstatemuseum.com

www.thessalonikibiennale.gr

www.greekstatemuseum.com

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Μακεδονίας - Θράκης 2007-2013

Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
Ενδύμηση
Διαχειριστική
Αρχή

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων

ΚΡΑΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
STATE MUSEUM
OF CONTEMPORARY ART

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης